

Η Αθωνιάδα Εκκλησιαστική Ακαδημία στην ιστορία και το παρόν

/ [Πεμπουσσία· Ορθοδοξία-Πολιτισμός-Επιστήμες](#)

Τις τελευταίες τρεις δεκαετίες έχουν συντελεστεί σημαντικές αλλαγές στη δομή και στη λειτουργία του κοινωνικού συνόλου με αποτέλεσμα να υφίσταται αδήριτη ανάγκη για αντίστοιχη προσαρμογή του εκπαιδευτικού συστήματος στα νέα κοινωνικά δεδομένα.

Η διαπολιτισμική εκπαίδευση αποτελεί την απάντηση σε αρκετά από τα προβλήματα και τις δυσκολίες που αναφύονται στην εκπαιδευτική διαδικασία από τις αλλαγές που έχουν επισυμβεί στο κοινωνικό σύνολο, καθώς προσεγγίζει σημαντικά ζητήματα όπως αυτά των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, της ισότητας, του ρατσισμού, του δικαιώματος στην εκπαίδευση κ.ά.

Από την άλλη, η Αθωνιάδα Εκκλησιαστική Ακαδημία, ως εκκλησιαστικό σχολείο, προσφέρει σε αγόρια – άνδρες, που ασπάζονται το ορθόδοξο χριστιανικό δόγμα, την ευκαιρία εκπαίδευσης με γνώμονα τις αξίες και τα πιστεύω της ορθόδοξης χριστιανικής θρησκείας. Σκοπός του παρόντος άρθρου είναι να αναδείξει τη σχέση που υφίσταται ανάμεσα στην Αθωνιάδα Εκκλησιαστική Ακαδημία και στη διαπολιτισμική εκπαίδευση.

Ιστορικά στοιχεία για την Αθωνιάδα Εκκλησιαστική Ακαδημία

Στην περιοχή του Αγίου Όρους με την επωνυμία Αθωνιάδα Σχολή έχουν λειτουργήσει κατά περιόδους διάφορες σχολές. Ουσιαστικά, όμως, η Αθωνιάδα Σχολή ιδρύεται το 1749 όταν οι μοναχοί της μονής Βατοπαιδίου με τις φιλότιμες προσπάθειες του Προηγούμενου Μελετίου και την προτροπή του πατριάρχη Κωνσταντινουπόλεως Κυρίλλου του Ε΄, ο οποίος εξέδωσε το σχετικό Σιγγίλιο, πρωτοστάτησαν στην ίδρυση σχολείου κοντά στην ιερά μονή Βατοπαιδίου. Αυτό το σχολείο μετονομάστηκε αργότερα από τον Ευγένιο Βούλγαρη σε Αθωνιάδα Εκκλησιαστική Ακαδημία^[1].

Η Αθωνιάδα αποτέλεσε σημαντικό πνευματικό φυτώριο της ελληνικής ορθοδοξίας, αλλά και σημείο σύγκρουσης φιλελεύθερων και συντηρητικών τάσεων τόσο μεταξύ των καθηγητών της, όσο και μεταξύ των μοναχών του Αγίου Όρους^[2]. Επίσης, συνεισέφερε σημαντικά στην αναζωπύρωση του νεοελληνικού εθνισμού και στην αναγέννηση της κοινοβιακής και ασκητικής ορθοδοξίας^[3].

Πρώτος σχολάρχης της διορίστηκε ο ιεροδιάκονος Νεόφυτος Καυσοκαλυβίτης. Μετά την παραίτησή του, το Οικουμενικό Πατριαρχείο το 1752, διορίζει σχολάρχη τον αρχιμανδρίτη του Παναγίου Τάφου Αγάπιο, ο οποίος, ερχόμενος να αναλάβει

τα καθήκοντά του, σφαγιάστηκε από τους Τούρκους στις 18 Αυγούστου 1752 στην περιοχή της Θέρμης έξω από την Θεσσαλονίκη. Την άνοιξη του 1753 ορίζεται ως σχολάρχης ο Ευγένιος Βούλγαρης.

Μαθητές της Ακαδημίας υπήρξαν ο άγιος Κοσμάς ο Αιτωλός, ο Άνθιμος ο Ολυμπιώτης, ο Όσιος Αθανάσιος Πάριος, ο Δαμασκηνός Μητροπολίτης Θεσσαλονίκης, ο Παΐσιος Κausοκαλυβίτης, ο Άγιος Αθανάσιος ο Κουλακιώτης, ο κτήτορας της μονής του Μεγάλου Δένδρου στην Πάρο όσιος Κύριλλος Παπαδόπουλος, ο Ρήγας Φεραίος και ο πρώτος σχολάρχης της θεολογικής σχολής της Χάλκης Κωνσταντίνος Τυπάλδος, μετέπειτα μητροπολίτης Σταυρούπολης.

Το 1821, εξαιτίας της ελληνικής επανάστασης, η σχολή διακόπτει τη λειτουργία της και επαναλειτουργεί στις Καρυές του Αγίου Όρους το 1842. Με εράνους επιτυγχάνεται η ανοικοδόμηση του νέου κτιρίου της στις Καρυές το 1844. Για την Αθωνιάδα ξεκινά μια νέα περίοδος μετά το 1930, όταν με απόφαση της ιεράς κοινότητας, μεταφέρεται στον εξωτερικό ξενώνα της σκήτης του Αγίου Ανδρέα με σχολάρχη τον Αρχιμανδρίτη Αθανάσιο Παντοκρατορινό. Τα επόμενα χρόνια έως σήμερα η Αθωνιάδα πέρασε περιόδους ακμής και παρακμής, αλλά συνέχισε και συνεχίζει να επιτελεί το ρόλο και να εκπληρώνει το σκοπό της.

Τρόπος λειτουργίας της Αθωνιάδας Εκκλησιαστικής Ακαδημίας

Η Αθωνιάδα Εκκλησιαστική Ακαδημία λειτουργεί όπως ακριβώς τα περισσότερα δημόσια γυμνάσια και γενικά λύκεια. Η διάρκεια φοίτησης σε αυτή είναι τρία

χρόνια για το γυμνάσιο και τρία για το λύκειο. Σε περίπτωση που κάποιος μαθητής εγγραφεί στην Αθωνιάδα σε ενδιάμεση τάξη του γυμνασίου ή του λυκείου, η φοίτησή του θα είναι ανάλογης διάρκειας.

Το ωρολόγιο πρόγραμμα των μαθημάτων είναι όμοιο με το αντίστοιχο πρόγραμμα των γυμνασίων και των γενικών Λυκείων, με τη διαφορά ότι οι μαθητές διδάσκονται επιπλέον βυζαντινή μουσική και βυζαντινή αγιογραφία. Οι μαθητές του λυκείου της Αθωνιάδας παρακολουθούν υποχρεωτικά τα μαθήματα της θεωρητικής κατεύθυνσης. Οι τελειόφοιτοι ή απόφοιτοι συμμετέχουν κανονικά στις πανελλήνιες εξετάσεις και έχουν το δικαίωμα επιλογής - δήλωσης στο μηχανογραφικό τους δελτίο όποιων σχολών επιθυμούν. Οι απόφοιτοι της Αθωνιάδας Εκκλησιαστικής Ακαδημίας, εφόσον γίνουν κληρικοί, εντάσσονται: οι απόφοιτοι του γυμνασίου στην τρίτη μισθολογική κατηγορία, ενώ οι απόφοιτοι του λυκείου στη δεύτερη.

Οι μαθητές της Αθωνιάδας διαμένουν υποχρεωτικά στη σχολή και επισκέπτονται την οικογένειά τους μόνο κατά τις περιόδους των εορτών των Χριστουγέννων και του Πάσχα (σύμφωνα με το νέο ημερολόγιο), καθώς και των θερινών διακοπών. Οι μαθητές διαμένουν και σιτίζονται εντελώς δωρεάν και επιβαρύνονται μόνο με τα όποια προσωπικά τους έξοδα. Κάθε μαθητής οφείλει να έχει τον προσωπικό του ρουχισμό και τα ατομικά του είδη.

Οι μαθητές έχουν κοινό πρόγραμμα, τρώνε μαζί φαγητό στην τράπεζα της

Ακαδημίας, έχουν ορισμένες ώρες υποχρεωτικής μελέτης, ενώ διαμένουν σε θαλάμους έως τεσσάρων ατόμων. Παράλληλα, εκκλησιάζονται στο παρεκκλήσιο της Ακαδημίας, όπου κάνουν εξάσκηση στη βυζαντινή μουσική και μαθαίνουν την τέχνη του ιεροψάλτη. Μεταξύ των παιδιών αναπτύσσονται φιλίες και πνευματικοί δεσμοί, ενώ συγχρόνως, κοινωνικοποιούνται και αποκτούν πνεύμα συνεργασίας, αδελφοσύνης και αλληλοϋποστήριξης.

[1] Ρούνης, Ε. (1966), Προσφορά αρετής και παιδείας (1749-1953), στο: *Επετηρίς Αθωνιάδος Σχολής επί τη συμπληρώσει δωδεκαετίας από της επαναλειτουργίας αυτής*. Αθήνα: Αστήρ, σ.σ. 244-250.

[2] Κτενάς, Χ. (1930), *Η σύγχρονος Αθωνιάς και οι εν αυτή διδάξαντες από του 1845-1916*, Αθήνα: Αλευρόπουλος, σ. 4.

[3] Τσάκωνας, Δ. (1966), Αθωνιάς και ασκητεία, στο: *Επετηρίς Αθωνιάδος Σχολής επί τη συμπληρώσει δωδεκαετίας από της επαναλειτουργίας αυτής*. Αθήνα: Αστήρ, σ.σ. 251-253.

(Η παρούσα ανάρτηση αποτελεί μέρος εργασίας με τίτλο: Η διαπολιτισμική διάσταση στο έργο της Αθωνιάδας Εκκλησιαστικής Ακαδημίας των: Καδιγιαννόπουλος Γεώργιος, Καθηγητής Οικιακής Οικονομίας, M.Sc στη Βιώσιμη Ανάπτυξη, Διδάκτορας ΠΤΔΕ Πανεπιστημίου Ιωαννίνων-Μορφίδης Κωνσταντίνος, Καθηγητής Αγγλικής Φιλολογίας, M.A στη Μετάφραση-Πανταζέλου Ελένη, Φυσικός, M.Sc στη Φυσική)